

بررسی محسن و معایب عمل جراحی لپاراسکوپی در درمان بارداری لوله‌ای

چکیده

زمینه و هدف: بارداری لوله‌ای، کماکان از مشکلات بزرگ تشخیصی و درمانی طب زنان و مامایی به شمار می‌رود و همچنان سبب مرگ و میر و یا نازابی در بسیاری از مبتلایان می‌گردد. هدف از این مطالعه، بررسی محسن بویژه حفظ قدرت باروری و معایب بویژه اجبار به انجام لپاراتومی، در درمان این بیماری آزاردهنده به روش لپاراسکوپی بود که در ایران کاری نسبتاً جدید است.

روش بررسی: در این مطالعه که به روش historical cohort طراحی شده بود، پرونده ۱۰۱ بیمار که طی سالهای ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۴ در بخش اندوسکوپی ژنیکولوژی بیمارستان حضرت رسول اکرم(ص) تحت عمل جراحی لپاراسکوپی قرار گرفته بودند، بررسی شد و به وسیله پرسشنامه‌های از پیش طراحی شده، اطلاعات دموگرافیک و سایر اطلاعات ضروری از طریق پرونده‌ها یا تماس تلفنی جمع‌آوری شد.

یافته‌ها: لوله رحمی مبتلا، در ۸۸ بیمار حفظ شد و در ۱۲ بیمار، سالپیٹکتومی انجام شد. در ۲ مورد، خونریزی پس از عمل ایجاد شد که نیاز به لپاراسکوپی مجدد بود و در ۱ مورد نیز نیاز به لپاراتومی قرار گرفتند و نسج حاملگی درون مورد سبب سالپیٹکتومی شد. ۲ مورد نیز در مرکز دیگری تحت لپاراتومی قرار گرفتند و نسج حاملگی درون هماتوسلالپنکس خارج گردید. در ۱ بیمار نیز پس از عمل، افزایش دوباره β -HCG وجود داشت که تحت شیمی درمانی قرار گرفت. میزان بارداری بعدی در ۳۷ بیمار که خواهان حاملگی بودند، ۵۸٪ و میزان عود بارداری نابجا در لوله مبتلا ولوله مقابل جمیعاً ۷٪ بود.

نتیجه‌گیری: بارداری لوله‌ای یکی از اورژانس‌های شایع طب زنان و مامایی می‌باشد که همواره باید بین اولین تشخیص‌های افتراقی شکم حاد زنان در سینین بازوری باشد. درمان بارداری نابجا نه تنها بستگی به سن بیمار و تقابل او برای بارداری بعدی دارد، بلکه به سن بارداری و یافته‌های همراه بیماری هین لپاراسکوپی نیز مربوط است. مسلمان در بیمارانی که سن بالاتری داشته و تقابلی نیز به بارداری بعدی ندارند، درمان انتخابی، روش ساده سالپیٹکتومی با کوتر یا لیزر و یا روش سه حلقه(3-loop method) می‌باشد. عمل جراحی محافظه کارانه بارداری خارج از رحم با خطر تکرار حاملگی خارج از رحم همراه می‌باشد و این حقیقتی است که بیمار و خانواده او باید در جریان نابجا و اجازه این شیوه جراحی به طور کتیبی از آنان گرفته شود. از ۱۰۱ بیمار مورد مطالعه، ۱۴ بیمار سابقه عمل جراحی روى لوله رحمی، به علت بارداری نابجا داشتند که بارداری نابجا دوباره یا در لوله رحمی جراحی شده و یا در لوله مقابل اتفاق افتاده بود. اگر چه بعضی از مطالعات این خطر را نفی می‌کنند، ولی تکرار این بیماری یک واقعیت است و تا حدودی نیز بستگی به نوع و روش جراحی دارد.

- کلیدواژه‌ها:
- ۱ - بارداری لوله‌ای
 - ۲ - لپاراسکوپی
 - ۳ - سالپنکوستومی(ایجاد برش روی بخش آسیب دیده لوله)
 - ۴ - سالپیٹکتومی(برداشتن بخش آسیب دیده لوله)
 - ۵ - لپاراتومی

تاریخ دریافت: ۸۳/۱۰/۲۷، تاریخ پذیرش: ۸۴/۴/۱

(I) استادیار و متخصص بیماری‌های زنان و زایمان، دانشکده پزشکی، خیابان شریعتی، خیابان زرگنده، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، تهران، ایران(*مؤلف مسئول).
(II) استاد و متخصص بیماری‌های زنان و زایمان، بیمارستان حضرت رسول اکرم(ص)، خیابان ستارخان، خیابان نیایش، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران، ایران.

مقدمه

۱۳۸۱ در بخش جراحی زنان بیمارستان حضرت رسول اکرم(ص) مورد عمل جراحی لپاراسکوپی قرار گرفته بودند، انجام شد. سن متوسط بیماران، ۲۹ سال(۱۹ تا ۴۵ سال) بود. ۱۳ مورد از بیماران، سابقه جراحی قبلی روی لوله طرف مقابله(۱۲٪) و ۱۲ مورد، روی لوله همان طرف(۱۲٪) داشتند. ۱ بیمار قبلًا اقدام به بستن لوله‌های رحمی کرده بود. از مجموعه بیماران، ۱۸ نفر، آرزوی داشتن فرزند دیگری نداشتند، در حالی که ۲۷ نفر، تمایل به داشتن فرزند بعدی داشتند و ۶ نفر از بیماران در بارداری فعلی با تصمیم خود باردار شده بودند. بیمارانی که تمایل به داشتن فرزند بیشتری داشتند، پس از جراحی محافظه‌کارانه بارداری لوله‌ای، به مدت ۱ تا ۶ سال پیگیری شدند.

روش جراحی لپاراسکوپی به این ترتیب بود که پس از ایجاد پنوموپریتوئن توسط دستگاه الکترونیکی پنوموپریتوئن storz تروکار ۱۱ میلیمتری از ناحیه ناف وارد شکم می‌شد، سپس لپاراسکوپ که متصل به نور سرد Xenon بود از تروکار مزبور وارد و در انتهای خارجی به دوربین متصل می‌شد. پس از بررسی محوطه شکم و لگن زیر دید مستقیم، دو تروکار ۵/۵ میلیمتری به منظور عبور وسایل جراحی در قسمت پایین شکم(منتها خارجی ناحیه ایلیاک چپ و راست) تعییه می‌شد. پس از شستشوی محوطه لگن و شکم و تشخیص محل ضایعه، برحسب نیاز تروکار چهارم(۱۱ یا ۵ میلیمتری)، تعییه می‌شد. تمامی خون و لخته‌ها توسط دستگاه Storz aquaporator Suction-Irrigation خارج می‌شدند^(۱۰)، سپس روش جراحی اصلی، برحسب شرایط بیمار، انتخاب و به صورت یکی از موارد زیر انجام می‌گرفت:

۱- سالپنگوتومی

۲- سالپنژکتومی

۳- خارج کردن محصول حاملگی در مورد سقط لوله‌ای. در مواردی که بیمار، بچه نمی‌خواست، پس از اخذ رضایت از خود و همسرش، سالپنژکتومی توسط متد loop semm method⁽³⁾ با استفاده از ۳ حلقه یا بانخ لپاراسکوپی و یا در موارد خاصی با کوتر دو قطبی و یا گیره(clip) انجام می‌شد. لوله و ماحصل حاملگی از

بارداری لوله‌ای، بیماری مرگباری است که نه تنها زندگی زن را تهدید می‌کند، بلکه موفقیت باروری او را نیز به کمتر از ۰.۵٪ کاهش می‌دهد. تا سال ۱۹۷۰، تا ۸۰٪ از بارداری‌های نابجا پس از پاره شدن لوله رحمی تشخیص داده می‌شدند ولی امروزه با توجه به حساسیت بسیار زیاد سونوگرافی واژینال و اندازه‌گیری و تفسیر β -HCG سرم، بیش از ۸۰٪ موارد، قبل از پاره شدن لوله، کشف و درمان می‌شوند.^(۱۱) با توجه به تشخیص زودرس این بیماری، مرگ و میر و عوارض در مادر بسیار کاهش یافته است، ولی میزان بستره بیماران مشکوک به بارداری لوله‌ای، حدود ۵ برابر شده است. بارداری نابجا علت حدود ۱۰٪ تمامی مرگ و میر مادران می‌باشد.^(۱۲) از سال ۱۹۷۰ به بعد، خطر مرگ در بیماران مبتلا به بارداری نابجا ۹۰٪ کاهش یافته است.^(۱۳)

بیماری در زنان غیر سفیدپوست، شایع‌تر است و ارتباط مستقیمی با میزان مصرف سیگار و افزایش سن دارد، در زنانی که Intra Uterine Device(IUD) دارند میزان بارداری نابجا بیشتر از بارداری داخل رحمی است. ولی افزایش خطر بارداری نابجا در اثر IUD، مورد قبول همگان نیست.^(۱۴)

بیماری در ۹۵٪ موارد در ناحیه آمپول لوله رحم، در محل لفاح رخ می‌دهد ولی می‌تواند هر قسمی از لوله، سرویکس، تخدمان یا حفره شکمی را درگیر نماید.^(۱۵) بارداری نابجا در بیماران مبتلا به STD(Sexually Transmitted Disease) و زنانی که تحت عمل جراحی لوله قرار گرفته‌اند بیشتر است. تا سه دهه قبل، لپاراتومی و سالپنژکتومی، متد انتخابی درمان حاملگی لوله‌ای بود و از سال ۱۹۷۰ به بعد، درمان جراحی لپاراسکوپیک حاملگی خارج از رحم مورد قبول اکثر متخصصین زنان می‌باشد که هدف از آن، درمان بیماری و حفظ قدرت باروری با حفظ لوله است.^(۱۶)

روش بررسی

این مطالعه از نوع Historical Cohort است که بر روی ۱۰۱ مورد بارداری لوله‌ای که در فاصله سالهای ۱۳۷۴ تا

شستشو و ساکشن می شد. متناسب با اندازه، نسج خارج شده، از وراء تروکار ۵/۵ یا ۱۱ میلیمتری خارج می شد. زمان متوسط عمل ۴۵ دقیقه بود و بیماران ۳ تا ۵ روز بعد از عمل مرخص می شدند. β -HCG سرم پس از ترخیص کنترل می شد تا طبیعی شود و چنانچه β -HCG سرم پس از عمل بالا بود، به بیمار آگاهی های لازم داده می شد.

یافته ها

تعداد ۱۰۰ مورد بارداری لوله ای به روش لایپاراسکوپی تحت عمل جراحی قرار گرفتند. از این تعداد، ۱۲ مورد تحت عمل سالپنژکتومی قرار گرفتند و در ۸۸ بیمار، لوله حفظ شد. از این تعداد، ۱۲ مورد، به صورت Tubal abortion بودند و در بقیه موارد، سالپنگوتومی انجام گرفت. در ۷ مورد از بیماران، پارگی لوله رحم وجود داشت. هیچ عارضه ای پس از انجام سالپنژکتومی و خروج ماحصل حاملگی در موارد سقط لوله ای دیده نشد.

β -HCG روز دهم پس از عمل، در تمامی این موارد، کمتر از ۱۰ میلی واحد بین المللی بود. در ۷ مورد از بیماران، پس از جراحی اولیه، لایپاراسکوپی یا لایپاراتومی مجدد انجام شد. عود خونریزی در ۱ بیمار توسط لایپاراتومی کنترل شد و در ۲ مورد دیگر با لایپاراسکوپ انجام گرفت، که در ۱ مورد به دلیل خونریزی غیرقابل کنترل، سالپنژکتومی انجام شد. در ۲ بیمار، پس از گذشت ۱۰ روز از عمل اول با β -HCG بالای سرم به دلیل درد لگن لایپاراسکوپی مجدد انجام گرفت، که در هیچ کدام از این موارد، نسج جفتی باقیمانده دیده نشد و β -HCG سرم، ۲ هفته بعد بدون هیچ درمان اضافی و بدون عارضه، منفی شد.

۶ بیمار که تحت عمل سالپنگوتومی قرار گرفته بودند، ۶ ماه بعد مجدداً لایپاراسکوپی شدند که در ۴ مورد، لوله آنها باز بود (۶۷٪). ۳۷ بیمار که تمایل به بارداری داشتند به مدت ۱-۶ سال پیگیری شدند و در ۵۷٪ از این بیماران، بارداری داخل رحم رخ داد (جدول شماره ۳). در ۷٪ بیماران، مجدداً بارداری لوله ای در لوله عمل شده و مقابله، به طور مساوی رخ داد. ۲ نفر از بیماران که سابقه عمل جراحی سالپنژکتومی

وراء تروکار ۱۱ میلیمتری دوم با کمک فورسپس قاشقی (Spoon forceps)، خارج و به بخش پاتولوژی ارسال می شد، انتهای آزاد لوله نیز با کوتر دو قطبی سوزانده می شد.

در بیمارانی که محصول حاملگی از لوله رحم خارج شده و یا هنوز داخل فیمبریا بود، ابتدا خون، لخته ها و نسوج حاملگی به دقت خارج و برای بررسی هیستولوژیک ارسال می شد و چنانکه نسج حاملگی داخل فیمبریا وجود داشت، با دقت به کمک پنس بیوپسی و پنس چنگکی، خارج و برای پاتولوژی ارسال می شد. در این موارد چنانچه خونریزی از فیمبریا وجود داشت با تزریق پیترسین ۱٪ به اطراف نقطه خونریزی دهنده، کنترل می شد و در مواردی که شک به خروج ناکامل محصولات حاملگی وجود داشت، سالپنگوتومی انجام می گرفت.

در مواردی که محصولات حاملگی در ناحیه ایسم یا آمپول وجود داشت و لوله پاره نشده بود، سالپنگوتومی به صورت زیر انجام می گرفت: ۵ تا ۷ میلی لیتر محلول رقیق شده وازوپریسن (۲۰ واحد در ۱۰۰ میلی لیتر نرمال سالین) به منظور انقباض عروق و پیشگیری از خونریزی توسط سوزن لایپاراسکوپ در مزو سالپنکس، درست زیر ناحیه بارداری لوله ای تزریق می شد، که البته برای جلوگیری از حوادث احتمالی قلبی عروقی این تزریق باید با اجازه متخصص بیهوشی بوده و نباید بیش از ۱/۵ واحد وازوپریسن تزریق شود، سپس لوله رحمی را با کوتر سوزنی (needle cautery)، سوزانده و با قیچی، شکافی به طول ۱-۲ سانتی متر در نازکترین قسمت لوله حاوی بارداری ایجاد می شد. در این مرحله اگر خونریزی ادامه می یافت، تا سر حد ممکن از کوتر مجدد، خودداری و از تزریق وازوپریسن استفاده می شد سپس با پنس ساده محصولات حاملگی از داخل لوله خارج می شد. در اینجا می توان از ساکشن ظریف نیز کمک گرفت معمولاً محصولات حاملگی به راحتی خارج می شود و در موارد نادری که تروفoblاستها به جدار لوله نفوذ کرده اند، ممکن است منجر به سالپنژکتومی شود. محوطه عمل با نرمال سالین گرم

در این بیماران بارداری لوله‌ای دوباره یا در لوله رحمی جراحی شده و یا در لوله مقابله اتفاق افتاده بود. اگر چه بعضی از مطالعات این خطر را نفی می‌کنند^(۱) ولی عود و تکرار این بیماری، یک واقعیت است و تا حدودی نیز بستگی به نوع و روش جراحی دارد. باز بودن لوله رحمی پس از جراحی و حفظ کار فیزیولوژیک آن، با موفقیت در ایجاد بارداری بعدی نمایان می‌گردد و نزد بیماری که لوله مقابله، قبلًا برداشته شده و یا لوله موجود که قبلاً جراحی شده و باردار می‌شود بهترین گواه می‌باشد.^(۱۱) میزان بارداری در بیماران مطالعه حاضر که تحت عمل محافظه کارانه قرار گرفته‌اند قابل مقایسه با مطالعات دیگر می‌باشد.^(۵) جراحی لپاراسکوپیک حاملگی خارج از رحم نیز همانند دیگر اعمال جراحی ممکن است با عوارض همراه شود(جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲- عوارض جراحی لپاراسکوپیک در ۱۰۰ بیمار مبتلا به حاملگی نابجا

لپاراسکوپی درمانی	لپاراتومی تشخیصی	لپاراسکوپی درمانی	عفونت	خونریزی
۱	۱	۲	۲	۱
۲	۱	۱	۲	۲

برخلاف مطالعه حاضر که ۱ مورد، عفونت و ۲ مورد، خونریزی از عوارض زودرس لپاراسکوپی بوده‌اند، Decherney^(۱۲) در سری اعمال خود هیچ عارضه‌ای را گزارش نکرده است و pouly^(۳) عارضه حین عمل را در بیماری که آنتی کواگولان مصرف می‌کرده است به صورت خونریزی گزارش کرده است. علاوه بر این در ۴/۸٪ بیماران، بقایای نسج جفتی را گزارش کرده که ۷ نفر لپاراسکوپی مجدد و ۸ نفر لپاراتومی شده‌اند. در حالی که در مطالعه حاضر فقط در ۱ مورد بقایای نسج تروفوبلاستیک وجود داشت. در بیماران تحت مطالعه حاضر، عارضه‌ای در موارد سقط لوله‌ای وجود نداشت و در این بیماران وقتی از خروج کامل ماحصل حاملگی از فیمبریا با بیوپسی فورسپس اطمینان حاصل می‌شد، از سالپنژکتومی صرف نظر می‌گردید. در کلیه بیماران عمل شده از دوشیدن(Milking) لوله فالوپ پرهیز شد، Decherney

دوره دوازدهم / شماره ۴۹ / زمستان ۱۳۸۴

داشتند و خواهان بارداری بودند، با توضیح احتمال خطر بیشتر، رضایت نامه کتبی داده، تحت عمل جراحی سالپنژکتومی محافظه کارانه قرار گرفتند. ۱ نفر از این ۲ نفر، در طی ۲ سال باردار شد و نوزاد سالمی به دنیا آورد.

جدول شماره ۳- میزان حاملگی پس از درمان کنسرواتیو EP

تعداد متقدضیان	حامگی داخل سقط	تولد	حامگی	نوزاد زنده	رحم
			۲۷	۲۱٪/۵۷	۱۷٪/۴۴

بحث

حامگی خارج رحم یکی از اورژانس‌های شایع طب زنان و مامایی می‌باشد و یکی از اولین تشخیص‌های افتراقی شکم حاد زنان در سنتین باروری می‌باشد.^(۱۱) درمان بارداری نابجا نه تنها بستگی به سن بیمار و تمایل او برای بارداری بعدی دارد، بلکه به سن حاملگی و یافته‌های همراه بیماری حین لپاراسکوپی نیز مربوط است.^(۱۲) مسلماند در بیمارانی که سن بالاتری داشته و تمایلی نیز به بارداری بعدی ندارند، درمان انتخابی، روش ساده سالپنژکتومی با کوتربالیزد و یا روش ۳ حلقه(3-loop method) می‌باشد.^(۵)

عمل جراحی محافظه کارانه حاملگی خارج از رحم با خطر تکرار حاملگی خارج از رحم همراه می‌باشد و این حقیقتی است که بیمار و خانواده او باید در جریان باشند و اجازه این شیوه جراحی را کتاباً بدهنند.^(۱۰) از ۱۰۱ بیمار مورد مطالعه، ۱۴ بیمار سابقه عمل جراحی روی لوله رحمی، به علت بارداری نابجا داشتند(جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱- اعمال قبلی روی لوله فالوپ ۱۰۰ بیمار با حاملگی نابجا

لوله حاوی حاملگی خارج رحمی	لوله مقابله	جرایی	سرالپنژکتومی	جرایی	سرالپنژکتومی	جرایی	برای نازابی	برای نازابی	کنسرواتیو	نازابی	EP	EP
											۵	۷
											۴	۴

EP: Ectopic pregnancy

management of ectopic pregnancy in patients with hypovolemic shock. J Am Assoc Gynecol laparosc 1997 may; 4: 363-7.

4- Kelly RW, Martin SC, Strickler RC. Delayed hemorrhage in conservative surgery for ectopic pregnancy. Am J obstet Gynecol 1976; 133: 226.

5- Sowter M Ch, Frappell J. The role of laparoscopy in the management of ectopic pregnancy. Reviews in Gynecological practice 2002; 2: 73-82.

6- Learman LA, Grimes DA. Rapid hospital discharge following laps for EP. West J Med 1997; 167: 145.

7- Pouly JL, Mahnes H, Mage G, Canis M, Bruhat MA. Conservative laparoscopic treatment of 321 ectopic pregnancies. Fertil Steril 1986 Dec; 46(6): 1093 1997.

8- Semm K. New methods of pelviscopy(Gynecologic laparoscopy) for myomectomy, ovariectomy, Tubectomy and adenectomy. Endo RCOPY 1979; 2: 86.

9- Gray DT, Thorburn J, Lundorff P, Strandell A, Lindblom B. A cost-effectiveness study of a randomised trial of laparoscopy versus laparotomy for ectopic pregnancy. Lancet 1995 May 6; 345(8958): 1139-43.

10- Nezhat C, Nezhat F. Conservative management of Ectopic pregnancy(letter to the editor). Fertil sterl 1990; 53: 382.

11- Yao M, Talandi T. Current status of surgical and non surgical management of EP. Fertil stril 1997; 67: 421.

12- Decherney ALL, Romero R, Naftolin F. Surgical management of unruptured ectopic pregnancy. fertil sterl 1981; 35: 21.

13- Stoikov S, Fmin A, Nikolova M. Gynecological laparoscopy and treatment of ectopic pregnancy. Akush Ginekol(Sofia) Bulgaria 2005; 44(21): 23-5.

نیز همین روش را پیشنهاد می کند.^(۱۲). ویژگی جراحی حاملگی خارج از رحم با لپاراسکوپ، کاهش استرس جسمی و عاطفی به بیماران، درد کمتر محل عمل، حذف عوارض لپاراتومی مثل چسبندگی های، هماتون و عفونت، طول مدت بستره و هزینه کمتر برای بیماران بود. آقای Stoikov نیز در مطالعه خود به همین نتیجه دست یافت.^(۱۳)

نکته بسیار مهم در مورد برتری جراحی حاملگی نابجا با لپاراسکوپی نسبت به لپاراتومی، پیش آگهی بهتر باروری بعدی می باشد. Sowter در یک مطالعه نشان داد که بیمارانی که آرزوی حاملگی داخل رحمی پس از عمل حاملگی نابجا داشتند، ۶۱٪ پس از جراحی با لپاراسکوپ و ۵۲٪ پس از جراحی با متدهای لپاراتومی، حاملگی داخل رحمی داشتند و عود حاملگی نابجا پس از جراحی لپاراسکوپی، ۷٪ و پس از لپاراتومی، ۱۴٪ بود.^(۵) در مطالعه حاضر از افرادی که خواهان حاملگی مجدد بودند، ۵۷٪ حاملگی موفق داخل رحمی داشتند(جدول شماره ۳).

نتیجه گیری

به طور کلی با توجه به پژوهش حاضر و مطالعات مشابه در کشورهای دیگر، به نظر می رسد روش لپاراسکوپی از جهات مختلف بویژه عوارض کمتر حین عمل، مدت کمتر بستره، عوارض کمتر پس از عمل و امکان بیشتر بارداری بعدی، بر روشن لپاراتومی ارجح است و لزوم آموزش دقیق تر و کامل تر این روش در درمان این بیماری در بیمارستان های آموزشی احساس می شود.

فهرست منابع

- 1- Rantala M, Makinen J. Tubal patency and fertility outcome after expectant management of ectopic pregnancy. Fertil sterl 1997; 68: 1043.
- 2- Mol BW, Hajenius PJ, Engelsbol S, Ankumwm, Hemrika DJ, Vander Veen F, et al. Is conservative surgery for tubal pregnancy preferable to salpingectomy. An echonomic analysis. Br J Obstet Gynecol 1997 Jul; 104(7): 834-9.
- 3- Soriano D, Yefet Y, Oelsner G, Goldenberg M, Mashiah S, Seidman DS. Operative laparoscopy for

Investigation of Benefits and Risks of Laparoscopic Surgery in the Treatment of Ectopic Pregnancy

^I
***Sh. Chaichian, MD** ^{II}
A. Mehdizadeh, MD ^{II}
A.R. Akbarian, MD

Abstract

Background & Aim: Ectopic pregnancy is still considered one of the major diagnostic and therapeutic problems in obstetrics and gynecology which may result in mortality and infertility in some cases. The aim of the present study was to evaluate benefits such as maintenance of fertility and risks such as obligation of laparotomy resulted by laparoscopic surgery that is quite new in our country.

Patients & Method: In this historical cohort survey, 101 ectopic pregnancy patients admitted to gynecologic endoscopy ward of Rasoul-e-Akram Hospital from 1995-2003 were studied. Data collection was performed by checklists prepared through patients' medical records.

Results: Involved tube was saved in 88 cases and salpingectomy was performed on 13 cases. There were 2 cases of postoperative bleeding that needed second laparoscopy and one case needed laparotomy. Postoperative infection caused laparotomy in one more case. Two more cases underwent laparotomy in another center. There was one case of β -hCG rise after surgery that underwent chemotherapy. The rate of pregnancy after laparoscopy was 58% in 37 patients with desire for childbearing, and the rate of recurrent EP in the involved and contralateral tube was 7% in total.

Conclusion: Ectopic pregnancy is one of the most common emergencies in obstetrics and gynecology which should be considered as one of the differential diagnoses of acute abdomen in women of fertility age. The kind of treatment depends not only on the age and desire of the patient for more pregnancies but also on the gestational age and other findings during laparoscopy. It is obvious that in older patients with no intention for pregnancy, the preferable method is simple salpingectomy by cautery, laser or 3-loop method. Conservative surgery for ectopic pregnancy carries the risk of recurrence, so the patient and her family should be aware and sign the consent form. 14 of the 101 patients had positive history of tubal surgery due to ectopic pregnancy (table 1) and new EP happened in the same or the other tube. Although some studies deny this risk, recurrence is a fact that depends to some extent on the method and kind of surgery.

Key Words: 1) Ectopic Pregnancy(EP) 2) Laparoscopy 3) Salpingostomy
 4) Salpingectomy 5) Laparotomy

I) Assistant Professor of Gynecology and Obstetrics. Research Department. Zargande St., Shariati Ave., Tehran Medical Branch of Azad Islamic University. Tehran, Iran. (*Corresponding Author)

II) Professor of Gynecology and Obstetrics. Iran University of Medical Sciences and Health Services. Tehran, Iran.